

Saksframlegg

Arkivsaksnr : 25/00787-2

Saksbehandler: Kari Sunnset Trøndelag Bondelag (intern)

Høringssvar - Utviklingsplan for Trøndelag 2028-2039**Vedtak**

Trøndelag Bondelag ønsker å bidra til et felles og omforent kunnskapsgrunnlag omkring bærekraftig arealforvaltning, vern av matjord, god forvaltning av produksjonsareal, nødvendige klimatilpasninger og utslippskutt.

Saksutredning

Viser til høringsbrev 06.10.2025, deres ref. 202537824 – 12.

Fylkesutvalget i Trøndelag vedtok 30.09.2025 å sende utkast til planprogram for en utviklingsplan for Trøndelag på høring og offentlig ettersyn (sak 180/25).

Planprogrammets hovedpunkter er:

- Langsiktige utviklingsmål (12 år) sammen med en regional planstrategi (4 år)
- Utviklingsplanen vil erstatte Trøndelagsplanen (2019-2030)
- Utviklingsplanen skal være førende for Trøndelag fylkeskommune og rådgivende for statlig og kommunal planlegging
- Tar utgangspunkt i regional planstrategi fra 2024:
 - Trøndelag tar sitt ansvar for klima- og naturutfordringene
 - En god samfunnsberedskap i ett trygt, helsefremmende og inkluderende Trøndelag
 - Trøndelag har nok arbeidskraft og rett kompetanse for å møte et arbeids- og næringsliv i endring
- Viktige tema for det kommende arbeidet er utenforskap, arealpress, arbeidskraft, kompetanse og FOU-samarbeid, energi, beredskap, natur og klima
- Kunnskapsgrunnlaget, som oppdateres og utvides med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget fra regional planstrategi (2024-2027), vil bli delt og diskutert gjennom prosessen
- I prosessen skal vi informere bredt om arbeidet, og legge til rette for dialog, medvirkning og samskaping etter forslåtte kompetanse- og medvirkningsplan.

I høringsprosessen er det ønskelig med tilbakemelding på så vel som utredningstema, mål, satsingsområder, omfang og prosess.

Trøndelag Bondelag sender sitt høringssvar via nettskjema på fylkeskommunens nettsider innen høringsfrist 20. november 2025.

Bakgrunn for og målsetning med planprogrammet

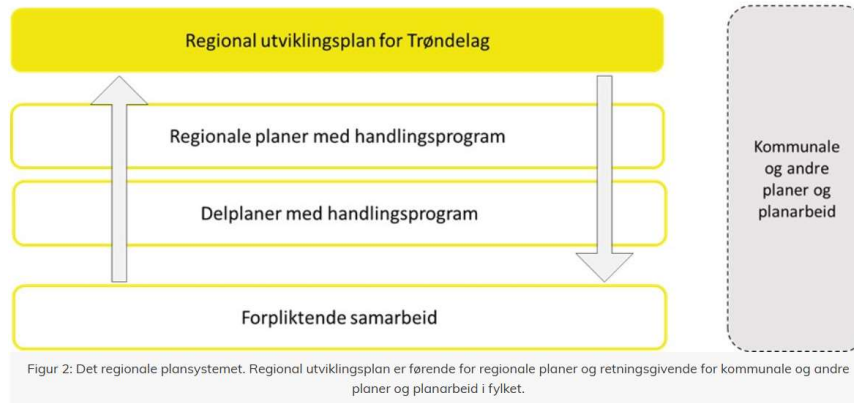
En utviklingsplan er et viktig verktøy for at fylkeskommunen, i et regionalt perspektiv, skal være et mellomledd mellom det lokale og det nasjonale nivået. Muligheten for å løfte frem mulige sammenhenger og synergier på tvers av kommuner i utvikling av fylket Trøndelag.

Utviklingsplan skal inneholde langsiktige utviklingsmål og den lovpålagte planstrategien. Øvrige regionale planer i Trøndelag har delmål, strategier og handlingsprogram for ulike samfunnstema som skal bygge opp om mål i utviklingsplanen.

Planstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til langsiktige utviklingsmål og hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging. Utviklingsplanen skal hvert fjerde år ta stilling til hvilke planer som skal lages eller rulleres samtidig som kunnskapsgrunnlaget oppdateres. Det

skal gis en oversikt over hvordan de prioriterte oppgavene skal følges opp og opplegget for medvirkning i arbeidet.

Planen skal være retningsgivende for kommunal planlegging og statlig virksomhet i fylket. Figuren under viser det regionale plansystemet i Trøndelag og hvordan de ulike planene henger sammen.

Internasjonale og nasjonale føringer (rammer for arbeidet)

- FNs bærekraftsmål
- Parisavtalen og Naturavtalen
- Regjeringens nasjonale forventninger til fylkeskommune og kommune
- Lovverk og retningslinjer
- Strategier og planer med samisk innhold
- Likestilling og diskriminering

Erfaringer med eksisterende plan – Trøndelagsplanen 2019-2030

Trøndelagsplanens sammensetning består av bærekraftsmålene, de tre innsatsområdene og definerte gjennomgående tema:

- Bolyst og livskvalitet
- Regionale tyngdepunkt og kommunikasjoner
- Kompetanse verdiskaping og naturressurser

Fordelen med en regional plan, er at man ser en sammenhengen mellom nasjonale, regionale og kommunale føringer, og at den gir helhetlig forståelse for kommunens rolle i regionen.

Regionale planer og strategier bidrar med definisjoner, anbefalinger, informasjon om satsinger og gir grunnlag for å søke tilskudd.

Utviklingsplanen bør derfor legge til rette for at de som er interessert i å ta del i diskusjonene omkring ulike aspekter ved kunnskapsinnhenting får mulighet til det.

Trøndelagsplanen gjorde en viktig jobb som identitetsbygger for det sammenslåtte Trøndelag. Planene må dra i felles retning mot overordnet mål, være kunnskapsbaserte og relevante i en bærekraftig utvikling av hele Trøndelag.

Erfaringen er at målene i Trøndelagsplanen per i dag kan være vanskelige å gripe eller vanskelige å operasjonalisere. Planen slik den er, ble til i ei tid med fylkessammenslåing og bærer kanskje preg av det med å være litt rund i kantene, og noe alle kunne enes om. Verden har også endret seg mye siden 2018, med energikrise, mer ustabilitet og utrygghet rundt oss, naturfokus og mer kamp om arealene og arbeidskraften. Det er viktig at Trøndelagsplanen viser retning i de komplekse problemene vi står overfor i samfunnsutviklingen.

Kunnskapsgrunnlaget fra regional planstrategi i utviklingsplan for Trøndelag

Utfordringsbildet viser kompleksiteten i samfunnsutviklingen, som må gjenspeiles i planene vi lager i Trøndelag. Utfordringsbildet for Trøndelag er beskrevet i Regional planstrategi 2024-2027, og går inn på ulike temaer, og er særlig knyttet til:

- Klima- og naturkrise, usikre tider og trangere budsjetter
- Grønt skifte, energi og kamp om arealene
- Demografi - Kamp om arbeidskraften
- Teknologisk utvikling, omstilling og kompetanse
- Utvikling i hele fylket og samspillet mellom byområdene og distriktet
- Gode liv og lokalsamfunn

Som del av undersøkelsene av hvordan Trøndelagsplanen har vært forankret, kommer det frem at flere av disse problemstillingene er blitt forsterket i den relativt korte tiden som er gått siden arbeidet med planstrategiens kunnskapsgrunnlag.

Trøndelag Bondelag sin inngang og uttalelse til Utviklingsplan for Trøndelag

Trøndelag er et av landets største landbruksfylker og står for omlag 23% av matproduksjonen i landet. Da må Trøndelag Bondelag være en ryddig og slagkraftig organisasjon, være allsidig og offensiv, være synlige og ha god kommunikasjon.

Trøndelag Bondelag har rundt 8.500 medlemmer og 60 lokallag fordelt utover hele fylket. Vi har godt samarbeid i landbrukspartnerskapet og bidrar inn i mange prosjekter. Vi har god kontakt med alle politiske partier og våre tillitsvalgte har et bredt politisk nettverk og et arbeidslag med sterk fagkunnskap. Trøndelag Bondelag har som mål å være drivkraft i norsk landbruk!

I vårt utviklingsarbeid er det viktig å synliggjøre landbruket og tydeliggjøre vår rolle som en viktig samhandlingsaktør for økt matsikkerhet.

Hovedoppgaven til norsk landbruk er produksjon av nok mat og matråvarer til den norske befolkning, basert på landets naturgitte forutsetninger. Vi må først og fremst sikre norsk matproduksjon slik at vi har en stabil produktivitet og verdiskaping, selv ved internasjonale svingninger. Matsikkerhet er en menneskerettighet og avgjørende for et stabilt og bærekraftig samfunn. Matsikkerheten påvirkes av en rekke forhold, som marked, importvern, markeds- og produksjonsregulering og maktforskyvning i verdikjeden.

Bondelagets bærekraftstrategi, Landbrukets klimaplan og Næringspolitisk program er sentrale styringsdokumenter i vår uttalelse til Utviklingsplan for Trøndelag.

Vi vil med dette fremme bærekraftig arealforvaltning, vern av matjord, god forvaltning av produksjonsareal, nødvendige klimatilpasninger og utslippskutt i utviklingsplan for Trøndelag.

Vi må i fellesskap med partnerskap, andre næringer og sektorer, tørre å identifisere mulige konflikter i strategier og tiltak og tilrettelegge arena for samhandling på tvers av interessenter. Felles forståelse og omforent kunnskapsgrunnlag vil her være avgjørende for videre prosess og medvirkning. Det må etableres gode samhandlinger mellom ulike næring- og organisasjonsorganer, forvaltningsorgan og utviklingsorgan. Ikke minst har vi utfordringer der vi vil utvikle og tilby arealer som næringslivet opplever som attraktive, men det går på bekostning av nåværende eller fremtidig norsk matproduksjon.